

Lom kommune

Planstrategi 2016-2019

Fastsett av Lom kommunestyre, sak xx/2016, xx.xx.2016

INNHALD

INNHALD	2
FORORD	3
1 KOMMUNAL PLANSTRATEGI	4
1.1 Kva er kommunal planstrategi?.....	4
1.2 Lovgrunnlag	4
1.3 Om arbeidet med planstrategien	5
2 RAMME FOR PLANSTRATEGIARBEIDET	5
2.1 Nasjonale føringar	5
2.2 Regional planstrategi.....	6
2.3 Interkommunalt planarbeid	7
2.4 Overordna premiss.....	7
2.5 Ynskje om endra arealbruk	7
3 UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGAR SOM PÅVERKAR PLANBEHOVET	8
4 PLANBEHOV – PRIORITERTE TEMA OG PLANLEGGINGSBEHOV FRAMOVER.....	9
4.1 Det kommunale plansystemet	9
A. Kommuneplan – Samfunnsdelen	9
B. Kommuneplan - arealdelen	9
C. Reguleringsplanar	10
4.2 Revisjon av kommuneplanen	10
4.3 Revisjon av arealdelen	11
4.4 Kommunal kriseleiing og beredskapsplanlegging	11
4.5 Andre planbehov og planarbeid framover	12
4.6 Nye planar	13
4.7 Fagplanar – evt andre tema	13
5 OPPSUMMERING	14
5.1 Kommuneplanen	14
5.2 Kommunedelplan for Fossbergom	14
5.3 Næringsutvikling, oppvekstmiljø og busetnad	14
5.4 Omdømmebygging.....	14
<u>6 PLANOVERSIKT</u>	<u>15</u>

FORORD

Kommunal planstrategi er kommunestyrets prioriterings- og styringsdokument, og legg føringar for kommunens planleggingsbehov knytt til samfunnsutvikling, langsiktig arealbruk, miljøutfordringar og sektorane si verksemd for perioden 2016-19.

Tanken med planstrategien er at planlegginga skal gjerast meir målretta og behovsstyrt, og den skal ikkje vera meir omfattande enn nødvendig. Mykje frå førre planstrategi går difor igjen i dette dokumentet. Kommunal planstrategi er meint som eit hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å prioritere planoppgåver i valperioden. Her skal ein m.a. ta stilling til om kommuneplanen skal reviderast eller vidareførast. I tillegg kan planstrategien avklare og prioritere behov for andre planoppgåver; eigne temaplanar, interkommunalt samarbeid og det kommunestyret elles måtte ønskje av planrelatert arbeid.

Administrasjonen har utarbeidd eit grunnlagsdokument som viser gjeldande planar med behov for rullering og nye aktuelle planbehov. Formannskapet er orientert om planstrategiarbeidet gjennom sak i formannskapsmøte 13.september. Kommunestyret har hatt høve til å gje innspel gjennom gruppevis diskusjonar i dialogmøte 15.september.

Planstrategidokumentet skisserer viktige utviklingstrekk og utfordringar som kommunen står overfor, og vedlegget har oversikt over aktuelle planar og behov for rullering i perioden. Planstrategien har også ein oversikt over kommunens plansystem og planverk.

Vedteken planstrategi vil finnast på www.lom.kommune.no Her vil også høyringsutkast til planforslag for revisjon av kommuneplanen bli lagt ut, saman med vedtekne planar.

Forslag til kommunal planstrategi vert gjort offentleg kjent minst 30 dagar før kommunestyret si behandling. Innspel og synspunkt til planstrategien kan sendast post@lom.kommune.no eller til Lom kommune, Midtgard, 2686 LOM. Merknader innan 18.oktober..

Det blir lagt til rette for medverknad i dei konkrete planprosessane for dei einskilte planane som følgjer av planstrategien.

- Kommunal planstrategi er *ikkje* ein plan, men eit overordna styringsdokument for prioriterte planoppgåver i kommunestyreperioden
- Mål og strategiar skal behandlast i kommuneplanen. Viktig å merke seg at kommuneplanprosessen har heilt andre krav til medverknad, samråd og høyring/offentleg ettersyn enn planstrategiarbeidet.

Planstrategien er rettesnor for kommuneplanarbeid i medhald av plan- og bygningslova og for andre prioriterte plan- og utviklingsoppgåver. Behov for ressursar til planarbeidet vil bli spelt inn ved dei årlege rulleringane av budsjett/økonomiplan.

Administrasjonssjefen

1 KOMMUNAL PLANSTRATEGI

1.1 Kva er kommunal planstrategi?

Kommunal planstrategi er eit verkty, som vart innført ved ny plandel til plan- og bygningslova (2008). Plandelen vart sett i kraft 1. juli 2009. Planstrategien skal vera eit verkty for politisk styring og prioritering av planbehov, og gjev det nye kommunestyret høve til å drøfte viktige hovudlinjer for ønskt utvikling tidlig i perioden. Planstrategien omfattar ei drøfting av kommunens strategiske val knytt til samfunnsutvikling, langsiktig arealbruk, miljøutfordringar, sektorane si verksemd og ei vurdering av kommunens planbehov i valperioden.

Kommunestyret skal minst ein gang i kvar valperiode, og seinast innan eitt år etter konstituering, utarbeide og vedta ein kommunal planstrategi. Planstrategien er retningsgjevande for den kommunale planlegginga, og har ingen direkte rettsverknad for innbyggjarane. Det kan heller ikkje setjast fram motsegn mot ein kommunal planstrategi, men statlege og regionale styresmakter har høve til å påpeike forhold som ikkje er i tråd med overordna føringar, og gjennom dette også varsle eventuelle motsegner når det gjeld arealplanarbeidet.

Viktige formål er at planlegginga skal bli meir behovsstyrt, skal danne eit grunnlag for prioritering av planoppgåver og skal betre samarbeidet om planoppgåver på tvers av kommunegrensar.

Administrasjonssjefen vil poengtere at planstrategien gjev kommunestyret moglegheiter for å ta opp hovudutfordringar i kommunen tidleg i perioden og skape sterkare eigarskap og engasjement til planar og planlegging. Planstrategien er eit nytt verkemiddel i plansystemet. Formålet er "å planleggje planlegginga" – med fokus på heilskap og tilrettelegging og koordinering av planarbeidet. Kommunal planstrategi er derfor ikkje ein arena for å vedta mål og strategiar, men eit grunnlag for å klargjera og prioritere planbehovet i perioden.

Arbeidet med kommunal planstrategi vil gje ei betre og meir systematisk vurdering av kommunens planbehov, slik at kommunen betre kan møte dei aktuelle utfordringane. Det må understrekast at kommunal planstrategi ikkje er ein plan, men eit verkty for overordna drøfting av kommunens utfordringar og planbehov. Det er i kommuneplanen ein skal fastsetja satsingsområde, mål og strategiar, og kommuneplanprosessen stiller andre krav til medverknad, samråd og høyring/offentleg ettersyn enn planstrategiarbeidet.

1.2 Lovgrunnlag

Kapittel 10 i Plan- og bygningslova av 2008 gjev rammene for kommunal planstrategi:

§ 10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

1.3 Om arbeidet med planstrategien

Arbeidet med den kommunale planstrategien har 5 viktige krav når det gjeld gjennomføringa i tid:

1. Planstrategien skal utarbeidast og vedtakast av nytt kommunestyre.
2. Den skal vera vedteken innan oktober 2016.
3. Den skal vera offentleg kunngjort i 30 dagar før vedtak.
4. Nasjonale forventningar til lokal og regional planlegging framlagt i juni 2015 dannar eit grunnlag.
5. Samhandling i forhold til nabokommunar og regionale styresmakter skjer første halvår 2016.

Plan- og bygningslova opnar for at arbeidet med kommunal planstrategi skal leggjast opp på ein måte som er lokalt tilpassa, og med fleksibilitet i høve til dei behov kommunane har. Det kan her vera skilnad på små og store kommunar når det gjeld behov for rullering og detaljeringsgrad.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slåast saman med oppstart av arbeidet med kommuneplanen. Administrasjonssjefen har funne det mest tenleg å utarbeide planstrategien og planprogram for kommuneplanrevisjonen som to separate dokument, da dette er mest eigna sett i høve til både innhald og prosesskrav. Planprogrammet vert vedteken i juni 2015.

Administrasjonen har ansvar for det førebunde arbeidet med å lage grunnlagsmateriale knytt til arealbruk/arealanalyse, demografi, folkehelse og levekår.

2 RAMME FOR PLANSTRATEGIARBEIDET

2.1 Nasjonale føringer

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i samarbeid med andre departement utarbeidd *Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging*. Forventningane er utarbeidd i medhald av § 6-1 i plan- og bygningslova, og er fastsett ved kgl resolusjon i juni 2015 for inneverande kommunestyreperiode. Forventningane inngår som ein formell del av plansystemet, og vart innført samtidig med nye reglar om regionale og kommunale planstrategiar. Nasjonale forventningar er eitt av fleire verkemiddel i plan- og bygningslova for å formidle og ivareta nasjonale interesser og politikk i planarbeidet, og skal følgjast opp av statlege organ i deira medverknad i planlegginga. På denne måten ønskjer ein å få til eit samanhengande system, der planmyndigheitene på alle forvaltningsnivå har ein gjennomgang av mål og strategiar kvart fjerde år. Forventningane er sektorovergripande, og dei gjev rammevilkår for lokalforvaltninga som kommunen må rette seg etter.

Korleis dei nasjonale forventningane verkar inn på plansystemet (henta frå «Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging):

«For å fremje ei berekraftig utvikling skal regjeringa kvart fjerde år utarbeide nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging. Dette går fram av plan- og bygningslova § 6-1.

Dei nasjonale

forventningane skal leggjast til grunn for arbeidet til dei nye fylkestinga og kommunestyra med regionale og kommunale planstrategiar og planar. Dei nasjonale forventningane skal også leggjast til grunn for korleis dei statlege styresmaktene skal ta del i planlegginga. Oppfølging frå alle partar vil bidra til betre samanheng mellom nasjonal, regional og kommunal planlegging, og gjere planlegginga meir føreseieleg og målretta.

Dei nasjonale forventningane samlar mål, oppgåver og interesser som regjeringa forventar at fylkeskommunane og kommunane legg særleg vekt på i planlegginga i åra som kjem.

Forventningsdokumentet er retningsgivande for regional og kommunal planlegging.

Fylkeskommunane og kommunane har ansvar for å finne heilskaplege løysingar, der ein har både lokale forhold og lokalpolitiske interesser og omsyn i tankane – saman med nasjonale og viktige regionale interesser. Forventningsdokumentet er ikkje uttømmende for alle oppgåver og omsyn som kommunane og fylkeskommunane skal sørgje for gjennom planlegginga etter plan- og bygningslova. Ein må derfor sjå dokumentet i samanheng med det regelverket og den rettleiinga som gjeld.

Første del av dokumentet handlar om gode og effektive planprosessar. Andre del handlar om planlegging for berekraftig areal- og samfunnsutvikling generelt. Tredje del handlar om planlegging for attraktive og klimavennlege by- og tettstadsområde spesielt.»

2.2 Regional planstrategi

Oppland fylkesting vedtok Regional planstrategi for Oppland 2016-2020 i juni 2016. Planstrategien skildrar viktige utviklingstrekk og utfordringar i fylket, og prioriterer temaområde for vidare regionalt planarbeid.

Den regionale planstrategien har følgjande visjon for Oppland:

Moglegheitene Oppland i ein grøn framtid

Henta frå høringsutkastet til regional planstrategi:

«Oppland skal ha en grønn profil. For å klare dette må all planlegging og utvikling skje i et grønt perspektiv. Oppland sitter på enorme naturverdier. Det grønne skiftet vil gi Oppland store muligheter gitt vårt gode utgangspunkt med store skog- og landbruksområder og matproduksjon. Oppland er landets største hyttefylke med store utviklingsmuligheter. Framtidens samferdselssystem må i større grad være bærekraftig og ha et grønnere fotavtrykk.»

Den regionale planstrategien har fokus på tre satsingsområde:

- *Næringsutvikling*
- *Kompetanse*
- *Samferdsel*

Utviklinga i Lom heng i stor grad saman med utviklinga innan andre distriktskommunar. Fjellkommunane i Sør-Norge har mange fellestrekk, og det er stor skilnad mellom Nord-Gudbrandsdalen og søre del av fylket.

2.3 Interkommunalt planarbeid

Det er fleire interkommunale planar gjennom regionsamarbeidet. Desse går fram av planoversikten.

2.4 Overordna premiss

I tillegg til dei nasjonale forventningane har ein ulike statlege planretningslinjer og føresegner som gjev meir detaljerte rammevilkår for planlegging i kommunane. Desse vil først og fremst gjera seg gjeldande ved utarbeiding av kommuneplanen, så ein går ikkje inn på alle desse her.

Men enkelte andre styringsdokument grip inn i de kommunale verksemda på ein slik måte at det er naturleg å ha dei som bakteppe for arbeidet med planstrategien.

Sentrale element her er:

- Kommunereforma
- Klima
- Risiko- og sårbarheitsanalysar
- Skredfarevurderingar ut ifrå krav som følgjer av nye aktsemdskart – www.skrednett.no
- Regjeringas handlingsplan for universell utforming 2015-2019
- Regjeringas miljøpolitikk og rikets miljøtilstand. Stortingsmelding nr. 26 (2006-2007)
- Nasjonal transportplan 2014 – 2023, under revisjon for perioden 2018 - 2029
- Planretningslinjer for samordna areal- og transportplanlegging.

2.5 Ynskje om endra arealbruk

Det viktig å leggje til rette for næringsutvikling og busetnad, så behovet for næringsareal og nye bustadtomter må vurderast. Det er m.a. registrert behov for nye bustadtomter i sentrum og i Garmo. Nye byggjeområde må innarbeidast ved revidering av arealdelen. Det same gjeld for nye areal for hyttebygging.

3 UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGAR SOM PÅVERKAR PLANBEHOVET

Utviklingstrekk og utfordringar som påverkar planbehovet er mellom anna:

- Folketalsutvikling og samansetnad
- Levekår
- Næringsliv og sysselsetting
- Bustadbygging
- Miljø og klima
- Transport og infrastrukturbygging
- Langsiktig arealbruk
- Kommunal tenesteyting og forvaltning - utfordringar framover innan tenesteområda

Demografiske utviklingstrekk og utfordringar

- o Folketalet i kommunen går ned (jf. statistikk og framskrivingar frå SSB)
- o Levekår, helse og utdanning – særtrekk for Lom
- o Aukande omsorgsutfordringar og aldrande befolkning
- o Samarbeid om førebygging og helsefremmande arbeid

Næringsliv

- o Nedgang i sysselsetting i landbruket
- o Arbeidsmarknad og næringsliv – status og utfordringar

Natur- og samfunn

- o Samfunnssikkerheit og beredskap
- o Klimautfordringar
- o Natur-, miljø- og kulturminneressursar – bruk og vern
- o Areal- og transportutviklinga – infrastruktur
- o Utbyggingsmønsteret må i aukande grad konsentrerast om ein skal nå klimamål
- konflikt med mål om busetnad i grendene.

Klima og energi, kollektivtransport og grøntstruktur er sentrale tema for dei fleste kommunane – samordninga over kommunegrenser vil vera viktig. Kommunal planstrategi er en viktig arena for også å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette må skje i dialog mellom fylkeskommunen, fylkesmannen og kommunane når det gjeld kunnskapsgrunnlag og plan- og utgreiingsbehov. Fylkeskommunen har eit særleg ansvar for å legge til rette for samhandling mellom kommunane, fylkeskommunen og regionale organ i det samla planstrategiarbeidet.

4 PLANBEHOV – PRIORITERTE TEMA OG PLANLEGGINGSBEHOV FRAMOVER

Administrasjonen har utarbeidd ein planoversikt (vedlegg), som viser gjeldande planar og forslag til revisjonstidspunkt. Dette gjev ein felles og lett tilgjengelig oversikt over planane i kommunen, og den vil vera nyttig for å vurdere planbehov. Det kan vera nye planer eller revisjon av eksisterande planer, og ein kan også enklare sjå moglegheiter for forenkling og samordning av planverket. Oversikten kan også nyttast i arbeidet for å få tettare oppfølging av planar i samband med behandling av det årlege handlingsprogrammet (økonomiplanen). Planoversikten bør oppdaterast kvart år, i samband med rullering av handlingsprogrammet. Hovudrevisjon blir kvart fjerde år i kommunal planstrategi.

4.1 Det kommunale plansystemet

Alle kommunar skal ha ein kommuneplan utarbeidd i medhald av plan- og bygningslova. Ein samla kommuneplan består av ein samfunnsdel og ein arealdel. Kommunen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgåver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgåver i kommunen. Planen skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og leggje pålegg og retningslinjer frå statlege og regionale myndigheiter til grunn.

A. Kommuneplan – Samfunnsdelen

Kommuneplanens samfunnsdel (PBL § 11-1 – § 11-4) skal behandle langsiktige utfordringar, mål og strategiar for kommunesamfunnet og for kommune som organisasjon. Samfunnsdelen skal vise samanhengen mellom dei langsiktige måla og strategiane som blir trekt opp i kommuneplanen og dei fysiske konsekvensane, slik at ein får god kopling til arealdelen. Kommuneplanens samfunnsdel skal samordne planane til dei ulike tenesteområda. Den skal gje retningslinjer for gjennomføring av mål og strategiar, både i den kommunale verksemda og i regi av kommune som samfunnsaktør.

Gjeldande samfunnsdel – **Lom 2020** – vart vedteken av kommunestyret i juni 2007.

B. Kommuneplan - arealdelen

Kommunen skal ha ein arealplan for heile kommunen som del av kommuneplan (PBL § 11-5 - §11-18). Ein samla arealplan er nødvendig for å sikre planmessig og forsvarleg arealutnytting, og for å hindre uønska arealinngrep. Arealdelen omfattar plankart, føresegner, retningslinjer og planomtale med konsekvensutgreiingar.

I tillegg til ein arealplan for heile kommunen, kan kommunen lage kommunedelplanar for delområde, t.d. tettstader. Kommuneplanens arealdel for Lom 2003 – 2013 vart vedteken av kommunestyret i oktober 2003, samstundes med sist vedtekne kommunedelplan for Fossbergom. Ein har i tillegg eigne kommunedelplanar for Galdesand-Raubergstulen (1999), Garmo (1999) og Nordsetrene (2011).

Arealplanen skal ta for seg hovudtrekka i korleis areala skal brukast og vernast, og kva for viktige omsyn som skal takast vare på ved disponering av areala (omsynssoner). Samstundes skal arealdelen vera utforma i eit langsiktig perspektiv. Den må derfor vera tilstrekkeleg fleksibel slik at det er mogleg å innpasse nye behov og moglegheiter. Det inneber at kommuneplanens arealdel bør haldast på eit relativt overordna nivå og ikkje ta for seg detaljer, dette gjeld spesielt innanfor arealformåla bygg og anlegg. Planen skal på denne måten vise viktige omsyn og forhold som blir lagt til grunn for utforming av planen, og som skal følgjast opp i vidare detaljplanlegging (reguleringsplan), enkeltsaksbehandling etter planen og gjennom seinare bruk, skjøtsel og forvaltning av areala.

Planen skal vera eit styringsverktøy som tilrettelegg for ein fleksibel og aktiv bruk i områder der den er vedteken, og som forenkler saksbehandlingsprosedyra i desse områda. Samstundes skal planen gje grunnlag for ein langsiktig, forsiktig forvaltning og vern av andre verdifulle område.

C. Reguleringsplanar

Ein reguleringsplan er eit detaljert arealplankart med juridisk bindande føresegner for bruk, vern og utforming av areal, bygningar og fysiske omgjevnader. Reguleringsplan skal vedtakast av kommunestyret, men kan utarbeidast av både offentlege og private aktørar. I kommuneplanen er det sett føringar for krav til reguleringsplan før tiltak kan setjast i gang.

Utarbeiding av nye reguleringsplanar og revisjon av eksisterande planar skjer etter behov, og med forankring i overordna kommuneplan. Plan- og bygningslova § 12-11 regulerer behandling av private reguleringsplanar, med frist for behandling innan 12 veker etter at fullstendig planmateriale er levert. Større reguleringsplanar i eigen regi som krev ekstra ressursar, vil i størst mogleg grad bli meldt inn som tiltak i samband med behandling av årsbudsjett og rullering av økonomiplan/handlingsprogram.

4.2 Revisjon av kommuneplanen

Erfaringane med (eller evaluering av) korleis gjeldande kommuneplan har fungert kan vera ein del av vurderingane av planbehovet i kommunestyreperioden. Vurderingane kan t.d. omfatte:

- Korleis kommuneplanen har fungert som politisk og administrativt styringsverktøy?
- I kva grad utviklinga har gått i den retninga som var trekt opp i mål og føringar i gjeldande kommuneplan?
- Kan det gjerast endringar i kommuneplanen eller kommunens plansystem som gjer kommuneplanen meir eigna som styringsverktøy?

Samfunnsdelen av kommuneplanen vart starta revidert i førre periode, men den gjeldande samfunnsdelen er i relativt stor grad aktuell også i dag. Planen kravde ei oppdatering i høve til generelle endringar i samfunnet, endra rammevilkår og nye utfordringar som har kome til sidan gjeldande plan vart vedteken i 2007.

Planprogrammet for kommuneplanrevisjonen konkretiserte desse punkta nærare:

- Folketal og demografisk utvikling (alderssamansetnad, utvikling og prognosar)
- Bustadbehov (mangfald, tilpassing, universell utforming)
- Levekår (utsette grupper/risikoområde)
- Samhandlingsreforma og kommunen si rolle
- Folkehelse integrert i planar etter plan- og bygningslova, tverrfagleg samarbeid om helsefremmande og førebyggjande arbeid
- Samordna areal- og transportplanlegging
- Behov for areal til næringsutvikling
- Utbyggingsmønster og tettstadsutvikling
- Nasjonalparker og innverknad på arealdisponeringar
- Klima, spesielt klimaendringar og klimatilpassing
- Beredskap og samfunnssikkerheit, risiko og sårbarheit
- Naturmangfaldlova
- Kulturminne, landbruk, vassområdeforvaltning
- Evt. andre område

Samfunnsdelen frå 2007 var resultat av ein svært grundig prosess med brei involvering av ulike aktørar. Følgjande visjon vart utforma: *Lom – gjestfri og nyskapande*. Utfordringane er i stor grad dei same som i 2007, men planen kravde rulling for å oppdatere viktige grunnlagsdata og å ta inn nye utfordringar. Samfunnsdelen tar utgangspunkt i gjeldande kommuneplan sine tema og vidareføre hovudtrekk i denne, i tillegg til vidare strategiutvikling innan utvalde område. Samfunnsdelen har vore på 1. gongs høyring og skal vedtakast hausten 2016.

4.3 Revisjon av arealdelen

Gjeldande arealdel frå oktober 2003 er utarbeidd i medhald av plan- og bygningslova av 1985. Ei oppdatering i medhald av ny lov vedteken i 2008 og nye arealpolitiske føringar frå nasjonalt nivå er nødvendig for å kunne leggje til rette for vidare utvikling av kommunen i tråd med aktuelle behov og ønskje. Arealdelen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel og vedteken planstrategi med arealpolitiske føringar. Arealdelen skal også sikre gjennomføring av nasjonale og regionale mål og styrande retningslinjer for arealpolitikken.

Viktige tema ved revisjonen:

- Nye "aktsemdskart for ras og steinsprang" gjev svært stor utfordring for kommunen, fordi det blir sett strenge krav til vidare faglege vurderingar i desse områda. Desse karta er grovmaska og det er eit stort behov for å få utarbeidd betre kartmateriale basert på meir detaljerte fagvurderingar – noko som vil redusere utstrekninga av restriksjonssonene. Klargjering av moglege utbyggingsareal i høve til faresoner vil stå sentralt under revisjonen. Kommunen har i 2016 fått utarbeidd nye aktsemdskart for snøskred, finansiert hovudsakleg av skjønnsmidlar frå Fylkesmannen i Oppland.
- Infrastruktur
- Bustadtomter
- Næringsareal
- Hyttebygging

Andre behov som kan medføre endra arealbruk:

- Generell fokus på utvikling av gang- og sykkelvegnett, samt turvegane i heile planområdet.
- Vurdering av infrastruktur – sårbarheit i samfunnet som følgje av mangel på omkjøringsvegar.
- Finne egna areal til masseoppfylling/lagring av overskotsmasse.

Det er i dag eigne kommunedelplanar for Garmo, Galdesand/Rauberstulen og Nordsetrene – i tillegg til kommunedelplan Fossbergom. Kommunedelplanen har vore på 1. gongs høyring. Her er særskilde utfordringar knytt til infrastruktur og større utbyggingspress; noko som gjer det tenleg å ha eigen kommunedelplan for sentrum. Administrasjonen ser ikkje behov for eigne kommunedelplanar for andre område enn Fossbergom, og vil ved komande revisjon inkludere delplanområda i den samla arealplanen for kommunen. Med digitale planar kan ein enkelt vise kartutsnitt av aktuelle delområde på eit tilfredsstillande detaljnivå.

4.4 Kommunal kriseleiing og beredskapsplanlegging

Kommunen har ansvar for å ha eit velfungerande system for å takle uføresette hendingar. Krav til kommunal beredskapsplikt er heimla i "Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret". Kommunane har eit generelt og grunnleggjande ansvar for å sikre innbyggjarane innan sitt geografiske område, og utgjer det lokale fundamentet i den nasjonale beredskapen. Nye lovreglar stiller krav kommunane om å gjennomføre ein heilskapleg risiko- og sårbarheitsanalyse,

som skal bidra til at kommunane vurderer samfunnssikkerheit i et overordna og heilskapleg perspektiv. Den enkelte kommune må kartleggje kva uønska hendingar som kan inntreffe, vurdere sannsynet for at slike hendingar skjer, og korleis slike hendingar vil kunne påverke lokalsamfunnet. Som oppfølging av analysen, skal det utarbeidast ein beredskapsplan for kommunen med tilhøyrande øvingsopplegg. Fylkesmannens beredskapsavdeling fører tilsyn med kommunane på dette området.

Felles risiko- og sårbarheitsanalyse for kommunane i Nord-Gudbrandsdalen vart vedteken av Lom kommune 23.06.2016, og skal reviderast kvart 4. år. Handlingsplan og plan for kommunal kriseleiing skal reviderast årleg. Kontaktopplysningar og liknande skal oppdaterast fortløpande. Underliggende planar knytt til kriseleiing er opplistet i planoversikten under beredskap og «Plan for kommunal kriseleiing». Forskrift om kommunal beredskapsplikt var gjort gjeldande frå 7. oktober 2011, og ny felles risiko- og sårbarheitsanalysen er tilpassa denne forskrifta. Beredskapsrådet vil ha ansvar for nødvendige rulleringar av kriseleiingsplanen og tilhøyrande planar.

4.5 Andre planbehov og planarbeid framover

Det er ei rekkje planar som kommunen er pålagt å utarbeide i medhald av ulike sektorlover. Ein del av desse er det naturleg å fremme som temaplanar/kommunedelplanar i medhald av plan- og bygningslova (t.d. klima- og energiplan, plan for idrett og friluftsliv), medan andre planar er sterkt fagorienterte med liten grad av politisk medverknad (t.d. planar innan helseområdet som pandemiplan og smittevernplan).

Ei vurdering av revisjonsbehov på ulike planar baserer seg på ein kombinasjon av fleire forhold:

- når planen sist vart utarbeidd
- i kva grad det er oppstått nye forhold som tilseier revisjon
- i kva grad planen har ein aktiv funksjon i verksemda
- i kva grad planen eignar seg som eigen plan eller om den bør inkludrast i annan plan

Fleire kommunedelplanar er vurdert som aktuelle å revidere – mellom anna:

- Kommunedelplan for idrett og friluftsliv (krev jamleg rullering om det skal søkjast tippemidlar)
Planen kan eventuelt også utviklast i forhold til å styrke folkehelseperspektivet. Det vil vera i tråd med ny folkehelselov og Samhandlingsreforma.
- Trafikksikringsplan (generelt plankrav som grunnlag for løyving av midlar/ tilskott frå staten)
- Næringsplan. Planen er gammal, og regional/interkommunal samordning kan vurderast
- Landbruksplan – eventuelt inkludert i ein samla næringsplan
Innan landbrukssektoren har det skjedd endringar i lovverk og statlege rammer som gjev endra føresetnader. Vesentleg er jordlova, nye lov om naturmangfald, og Stortingsmeldinga om Landbruks- og matpolitikken. Oppfølging av Klima- og energiplanen gjev også føringar som gjeld landbruksnæringa
- Klima- og energiplan. Iverksetting av tiltak manglar. Ut ifrå dette kan det vera behov for ein gjennomgang for å vurdere nærare kva tiltak som er realistiske å gjennomføre.
Energiøkonomisering i eigne bygg er eit vesentleg innsatsområde. Det bør også vera ei kopling til areal- og transporttema i arealdelen til kommuneplanen

Som ein del av plansystemet og vurderinga av revisjonsbehov bør ein gjera vurderingar av kva tematiske planar som bør ha status som kommunedelplan. Revisjon av kommunedelplanar krev planprosessar som følgjer plan- og bygningslov, der det m.a. er krav om planprogram. Det må takast stilling til ressursbruk opp mot kva nytte ein vil ha av slike omfattande prosessar i medhald av PBL.

4.6 Nye planar

Planstrategien kan også ta opp nye plantema som kan vera aktuelle. Det er i planperioden registrert stort behov for lovpålagte oppgåver (arealdelen, m.fl.) og innarbeiding av nye kvalitetskrav i medhald av plan- og bygningslova. Administrasjonssjefen finn det difor ikkje tilrådeleg å prioritere nye oppgåver innan dei tilgjengelege ressursane i kommunen, men kan peike på enkelte temaplanar som eventuelt kan vurderast i den grad ein får kapasitet til gjennomføring.

Kulturminneplan

I plan- og bygningslova er det innført omsynssoner med bevaringsformål. Det er også forventningar frå fagmiljøa om at viktige kulturminne og kulturmiljø skal avmerkast på arealplankartet. I overordna planverk vil det berre vera rom for å vise prioriterte område. Kommunen har elles svært mange freda og verneverdige bygningar, eit utal fangstminne og eit sinnrikt system av vassvegar med historie langt bak i tida. Dette viser at ein kulturminneplan kunne vera tenleg for kommunen, både for å gje føringar/retningsliner for bevaring, og for sjå korleis desse kvalitetane skal kunne nyttast i næringsutvikling. Det er gitt tilskot frå Oppland fylkeskommune og gjennomført ein del registreringar 2015/16.

Andre tema

Administrasjonssjefen vil på generelt grunnlag tilrå å avgrense talet på tematiske planer i kommunen, og heller vurdere om planformålet kan ivaretakast like godt eller betre i ein annan plan, der planformålet blir sett i en breiare samanheng.

4.7 Fagplanar – evt andre tema

Kvart tenestemråde vil ha sine fagplanar ut ifrå registrerte behov.

5 OPPSUMMERING

Formålet med kommunal planstrategi er prioritering av kommunens planbehov i valperioden. Gjennom vedtaket av den kommunale planstrategien skal det nye kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen med samfunnsdel og arealdel heilt eller delvis skal reviderast, og om det er andre planbehov som krev nytt planarbeid eller revisjon. Planstrategien er eit eigna verktøy for å vurdere kommunens plansystem, planressursar og samla planbehov i kommunestyreperioden.

Plansystemet er basert både på lovkrav og våre eigne krav til organisasjonen. Plansystemet skal sikre god samanheng mellom eit langsiktig og eit kortsiktig perspektiv. Det er eit mål å fremme tverrfagleg samarbeid og å gjennomføre utvalde satsingar på ein effektiv måte. Det er ønskjeleg å samordne rutinar og arbeidsprosedyrar, og å lage meir einsarta dokument (layout m.m.) som viser tydeleg når kommunen er avsendar. Arealpolitiske føringar skal bygge opp under kommunens verdjar og utviklingsmål, og bidra til gjennomføring av visjonen *“Lom – gjestfri og nyskapande”*.

5.1 Kommuneplanen

Det er behov for revidering av kommuneplanen – i første rekkje arealdelen, med oppstart i slutten av 2016. Viktige arealpolitiske utfordringar er å kartleggje skredfare, sikre areal for næringsutvikling og bustadbygging, ivareta gode løysingar for framtidig infrastruktur og å vurdere moglegheiter for betre tilrettelegging for hyttebygging.

Samfunnsdelen frå 2007 var resultat av ein svært grundig prosess med brei involvering av ulike aktørar. Utfordringane er i stor grad dei same som i 2007, og revidert samfunnsdel har vore på 1. gongs høyring. Samfunnsdelen skal vedtakast hausten 2016.

5.2 Kommunedelplan for Fossbergom

Viktige tema

- Fossbergom som nasjonalparklandsby, tiltak – utvikling
- Utvikling av Fossbergom som handelssenter, bygdesenter og turistmål
- Framtidig omkjøringsveg – ny riksveg 15

5.3 Næringsutvikling, oppvekstmiljø og busetnad

Næringsutvikling for sikring og utvikling av arbeidsplassar er viktig for å oppretthalde busetnaden i bygda. Eit attraktivt bumiljø kan bidra til å få tilflyttarar i konkurranse med andre kommunar. Gode vilkår for næringsutvikling må også stå sentralt, da det er dei færraste som kan ta med arbeidsplassen hit. Tilrettelegging av bustadtomter og målretta satsing på eit godt oppvekstmiljø er viktig for å tiltrekke seg yngre i etableringsfasen.

5.4 Omdømmebygging

Lom har etablert eit godt omdømme over fleire år, men nyaste KOSTRA-oversikt plasserer Lom på 123. plass over landets kommunar. Det er eit overordna mål å arbeide systematisk for å oppretthalde generelt høgt nivå på kommunale tenester.

6 PLANOVERSIKT

Tema	Vedtaksår/ sist revidert	2016	2017	2018	2019	Lovheimel / merknader
Overordna planar						
Kommuneplan – Lom 2020 (Samfunnsdel)	2007					Plan- og bygningslova (PBL) Under revisjon
Kommuneplanens arealdel	2003					PBL - samla revisjon med arealdelplanar
Kommunedelplan Fossbergom	2003					Plan- og bygningslova Under revisjon
Kommunedelplan for Galdesand	1999					PBL – inngår i samla arealdel
Kommunedelplan for Garmo	1999/2001					PBL – inngår i samla arealdel
Kommunedelplan for Nordsetrene						PBL – inngår i samla arealdel
Økonomiplan	2015					Kommunelova
Beredskap						
Felles risiko - og sårbarhetsanalyse for kommunane i Nord-Gudbrandsdalen	2016					
Plan for kommunal kriseleiing - Gjer m.a. ein oversikt over beredskapsplanverk i kommunen som årleg oppdaterast. - Plan for helsemessig og sosial beredskap i Lom kommune - Pandemiplan for Lom kommune - Evakueringsplan Omsorg - Informasjonsplan Lom kommune - Beredskapsplan for vassforsyning - Beredskapsplan avløp - Beredskapsplan for skule - Beredskapsplan for barnehage - Handlingsplan mot vold i nære relasjonar - Plan for arbeid med psykisk helse og rus - Plan for psykososiale tiltak ved kriser, katastrofer og ulykker	2015					Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivildforsvaret
Integreringsplan						Bestilt av kommunestyret
Klima og Energi						
Kommunedelplan Klima og Energi	2010					
Temaplanar – teknisk drift, areal- og ressursforvaltning						
Kommunedelplan for sand, grus og stein	19.06.1997					Til kommuneplanens arealdel
Hovudplan vassforsyning						Igangsett
Hovudplan avlaup	2014					
Trafikksikringsplan	2010					Revisjon
Andre temaplanar						
Kulturminneplan						Under arbeid
Plan for idrett og friluftsliv 2010-2013.	Des.2010					Krav om rullert plan for å søke tippemidlar. Revisjon
Landbruksplan (2003-2005) (tema i næringsplanen)	21.11.02					Ny samla næringsplan vurderast
Næringsplan	2002					
Interkommunale planar						
Felles risiko - og sårbarhetsanalyse for kommunane i Nord-Gudbrandsdalen	2016					
Smittevernplan (2015-2018)	2015					Oppdaterast kvart 2. år
Felles flyktningplan for Midt- og Nord-Gudbrandsdalen – 2013-2017	2013					
Interkommunal ruspolitisk handlingsplan for Nord-Gudbrandsdalen 2013-2016	2013					
Regional reiselivsstrategi	2012					